

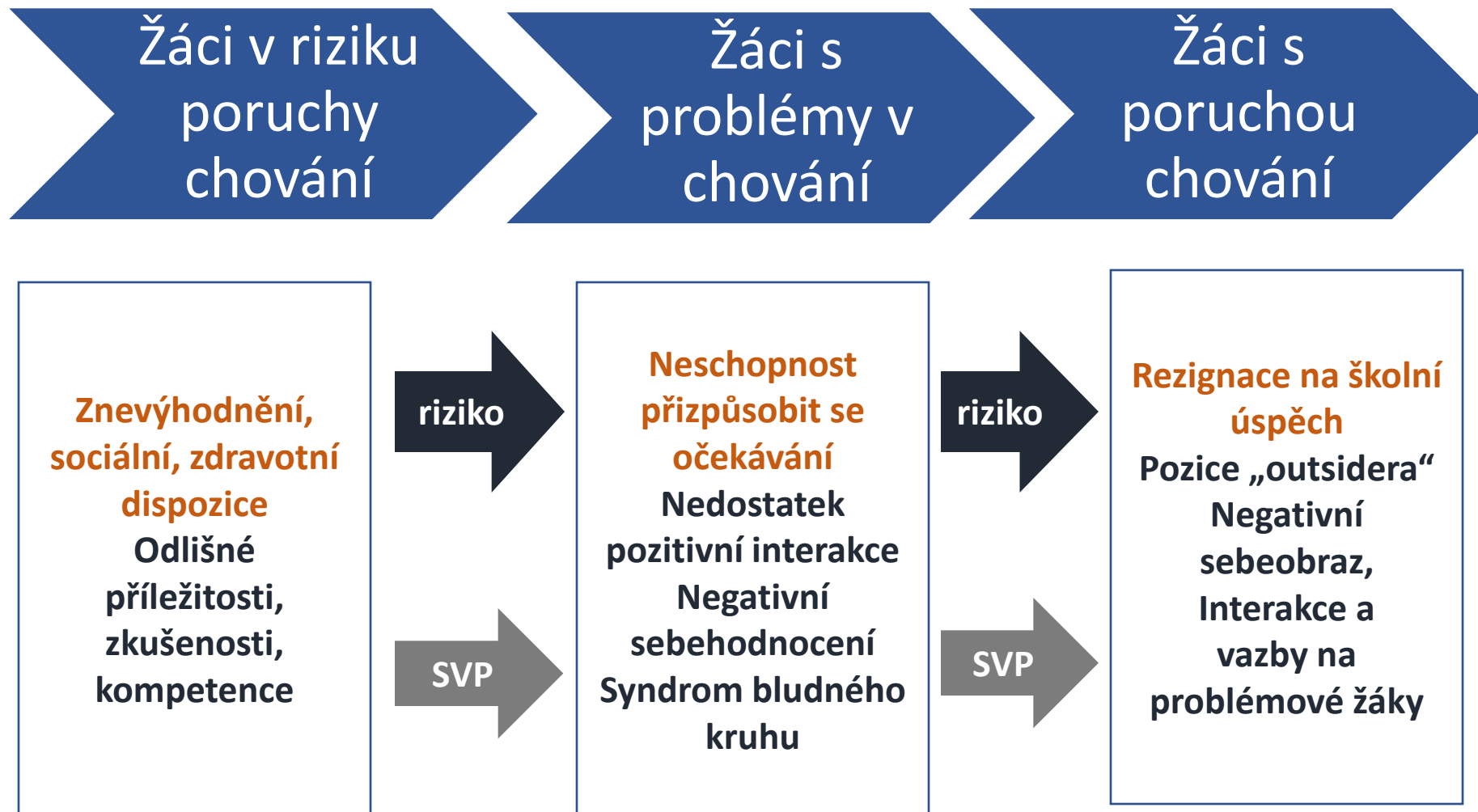
The background features a vibrant orange color with various yellow geometric shapes: a large solid circle, a square outline, a triangle outline, and several dashed lines of varying lengths and orientations. A large white semi-circle is positioned on the right side of the page, containing the text.

Souhrn

za semestr jaro 2020

Rizika vývoje poruchy chování z perspektivy bariér v učení a výuce

(Helus, Pelikán, 1984, Kauffman, 2005, Lane, Gresham, 2002, Schütz, 2005, Visser, 2009)

Individualizace výuky

NAPLNĚNÍ POTENCIALITY KAŽDÉHO ŽÁKA

ŽÁCI S PROBLÉMY V CHOVÁNÍ JSOU SKUPINOU
NEJOBTÍŽNĚJI VZDĚLAVATELNOU VE ŠKOLÁCH HLAVNÍHO
PROUDU (ZATĚŽUJÍ VÝUKU VE TŘÍDÁCH) – **ZAPOJENÍ
VŠECH DO ŠKOL HLAVNÍHO PROUDU**

Perspektivní přístup

ODPOVĚDNOST ŠKOLSKÉ PRAXE ZA VYTVÁŘENÍ
PŘÍLEŽITOSTÍ K UČENÍ, K POSILOVÁNÍ KOMPETENCÍ, K
ROZVOJI PROFESNÍCH DOVEDNOSTÍ

CÍL: PODPORA DÍTĚTE S DISPOZICEMI K PORUCHÁM
CHOVÁNÍ V JEHO **AKTIVNÍM PŘÍSTUPU K VLASTNÍMU**
VZDĚLÁNÍ, ABY DOSÁHLO NA SVŮJ VZDĚLÁVACÍ
POTENCIÁL

Životní cesta dítěte

RESPEKTOVÁNÍ ÚKOLŮ A RIZIK
SOCIALIZAČNÍHO PROCESU DÍTĚTE

VYUŽITÍ **MOŽNOSTÍ A PŘÍLEŽITOSTÍ**,
KTERÉ DÍTĚ DOSTÁVÁ VE SVÉM
PŘIROZENÉM SOCIÁLNÍM PROSTŘEDÍ

Školní rizika

nepřipravenost na vstup do školy + neschopnost přizpůsobit se požadavkům

nedostatek pozitivní interakce se spolužáky a učiteli

neúspěch a izolace

vyhledávání ostatních dětí s podobnými potížemi (problémové vrstevnické party)

bludný kruh neúspěchu

Děti s problémy v chování a poruchami chování

- ▶ **vývoj poruchy chování** probíhá nejčastěji od fáze působení rizikových faktorů k fázi problémového chování až k poruchám chování
- ▶ důležité je **včasné řešení** potíží
- ▶ praxe u dětí s problémy a poruchami chování má **těžiště** v reedukaci, diagnostice a v poradenství

Žáci s problémy v chování jako provokující žáci

- Zkouší hranice
- Boj o moc - učitelé jsou často cílem, ale nemusí být příčinou (jsou spouštěčem, ale není v tom „nic osobního“)
- Nezájem o výuku - žáci pochází z různého prostředí ((ne)podporující vzdělání, citově (ne)podnětné)
- Různý stupeň osvojení sociálních dovedností
 - ⇒ Vliv na jejich chování (pocity hněvu, bolesti, frustrace, touha po pomstě)
 - ⇒ Nenaučené chování, nedoučené chování, špatně naučené chování

Příčiny „provokace“

- Nedostatek porozumění
- Pocit nespravedlnosti
- Potřeba odventilovat vztek, frustraci či bezmoc
- Boj o moc

Prevence

- Předcházet konfliktu
- Mapovat provokující chování (co?, kdo?, jak? – záznam může pomoci problém řešit)
- Plánovat dopředu své reakce (ty nepromyšlené jsou často instinktivní, emotivní, pod vlivem stresu a žákovy provokace ještě posílí)
- Oceňovat správné chování (nevšímat si pouze toho negativního)
- Nesnižovat nároky učiva (mylné je domnívat se, že dostanou-li žáci snazší úkoly, budou se chovat dobře; naopak očekávat, že zvládnou víc, a víc jim „nakládat“, diferencovat cíle podle možností)
- Oslovit odborníka

Čtyři základní strategie práce s incidentem

a) aktuálně při konfliktu ve třídě

1. „Není to vždy osobní“ – vyhnout se personalizaci (zůstat v klidu, vychladnout, situaci promyslet – zda nevyžaduje vyšší stupeň intervence)
2. Izolovat provokujícího žáka (provokace je často iniciovaná jednotlivcem, skupina přihlíží a podporuje)
 - Nepřipustit „divadlo“ tj. zabavit obecnstvo (ostatní mohou pokračovat v učení)
 - Změnit činnost (odvést pozornost od nevhodného chování)
 - Nevyzdvihovat negativní chování (zbytečně na ně neupozorňovat; může zamezit jeho prohloubení)
 - Odložit (Říct: „To, cos řekl/udělal, není vhodné, nelíbí se mně, promluvíme si o tom později, (přesně vymezit, kdy si to řekneme - přijď za mnou v 1 hodinu do kabinetu, sborovny) teď pokračujeme ve výuce)

Ctyři základní strategie práce s incidentem

b) následně při pohovoru s žákem, studentem

4. Naslouchat, verbalizovat

Preferovat otázky Co, jak, popiš – orientují pozornost na situaci ABC
„Jak ses cítil?“ než „Co se stalo?“;

(Otázky proč? Minimálně – odvádí pozornost k obhajobě, snižují
odpovědnost za incident v myšlenkových procesech žáka)

5. Odůvodnit rozhodnutí o dalším řešení, následku (aby bylo pro žáky
srozumitelné, co z něj plyne)

- účinné je žáka zapojit – navrhní, jak bys mohl daný incident napravit?
- Dohoda o řešení – ústní, písemná
- Reflexe – následně je nezbytné vyhodnotit dohodu a úspěšnost řešení

Doplňující strategie

- Pozor na nebezpečí „škatulkování“ (žák se pak „nálepky“ nezbaví)
- Žáci s PCH u některých učitelů „nezlobí“ (vhodné zjistit, co pro to daní učitelé dělají)
- Vytěžit z „negativního“ (žákových negativních projevů může být využito pozitivně, pokud se např. přeznačkují)
- Možnost IVP (je zde zahrnuto i chování)
- Pojmenování pocitů žáka (myslet však na soukromí – ne o všech pocitech se hovoří snadno; žáci se pak mohou o svých pocitech sami rozhovořit)

Klíčové rysy školy efektivně zvládající kázeňské problémy (Charleton a David, dle Vojtová 2001)

- efektivní, konzultativní styl řízení školy, který pracuje s názorem žáků i rodičů
- jasná školní politika vzdělávání a kázně, která je smysluplná pro žáky a která je jednotně a přitom důstojně lidsky uplatňována
- diferencované učební plány
- vysoká ale ne nesmyslná akademická očekávání
- pozitivní přístup k žákům s vyšším využitím odměn než trestů
- vysoká profesionalita učitelů
- učební styl, který probouzí zájem a motivaci žáků
- upřednostňování strategií předcházejících porušování kázně ve třídě upřednostňovat před strategiemi reagujícími na porušování pravidel
- vztah založený na úctě a ochotě poskytnout podporu mezi všemi dospělými a žáky školy
- angažovanost žáků na školním životě s poskytnutím odpovědnosti žákům
- efektivní systém náboženské výuky